

Το 2016 είναι χρονιά πλούσιας δράσης για το ΙΔΕΕΑΦ (Ινστιτούτο Δια βίου Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Ανάπτυξης Φαρμακοποιών. Η πρώτη κίνηση της νέας διοίκησης του ΙΔΕΕΑΦ ήταν να δημιουργήσει μια Κεντρική Ομάδα Εργασίας, αποτελούμενη από καθηγητές Φαρμακευτικής, εκπροσώπους επιστημονικών εταιρειών και έμπειρους φαρμακοποιούς, προκειμένου να καθορίσει τους άξονες δράσης και να βοηθήσει στην υλοποίησή τους. Μετά από γόνιμη συζήτηση, προσδιορίστηκαν τέσσερις βασικοί πυλώνες:

- Εκπαίδευση Φαρμακοποιών,
- Προγράμματα ενημέρωσης του κοινού μέσα στα φαρμακεία,
- Έρευνα και ανάπτυξη σε τομείς όπως το εργαστήριο, τα ΜΗΣΥΦΑ, τα συμπληρώματα διατροφής και τα ομοιοπαθητικά φάρμακα,
- Πιστοποίηση προϊόντων με ανάπτυξη δομών ελέγχου για τα προϊόντα που κυκλοφορούν στα φαρμακεία (πλην φαρμάκων)

Για όλα αυτά θα έχουμε την ευκαιρία να ενημερώσουμε του φαρμακοποιούς την Τετάρτη 20/1, στις 3μμ, στο πρώτο διαδικτυακό σεμινάριο της χρονιάς, ενώ την Πέμπτη θα ακολουθήσει και συνέντευξη τύπου. Στις παρακάτω γραμμές παρουσιάζουμε τις κατευθύνσεις, που θα εφαρμόσουμε σχετικά με την πιστοποίηση της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, με το σύστημα της μοριοδότησης (accreditation).

Εισαγωγή

Το αντικείμενο της Συνεχιζόμενης Φαρμακευτικής Εκπαίδευσης (CPE) ή Επαγγελματικής Κατάρτισης (CPD) στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει θεσμοθετηθεί από την Ε.Ε. ως αναγνωρισμένη διαδικασία, η οποία πιστοποιεί την ικανότητα των επιστημόνων φαρμακοποιών να ανταποκρίνονται διαχρονικά στις απαιτήσεις του επαγγέλματός τους.

Κάθε χώρα οφείλει να έχει έναν αναγνωρισμένο φορέα CPE-CPD, ο οποίος καθορίζει τις διαδικασίες χορήγησης και πιστοποίησης εκπαιδευτικών μορίων (credits) για τους φαρμακοποιούς, μέσα από τα διάφορα εκπαιδευτικά προγράμματα. Ο φορέας αυτός στην

Ελλάδα αυτονόητα είναι το ΙΔΕΕΑΦ, ως ο φορέας του Πανελληνίου Φαρμακευτικού Συλλόγου ο επιφορτισμένος ακριβώς με τη δια βίου εκπαίδευση και επαγγελματική ανάπτυξη των πτυχιούχων φαρμακοποιών, ανεξαρτήτως επαγγελματικής κατεύθυνσης.

Για το σκοπό αυτό καθορίζονται οι διαδικασίες χορήγησης και πιστοποίησης μορίων (accreditation) από το ΙΔΕΕΑΦ, σύμφωνα με τις οδηγίες της Ε.Ε., έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στα Ευρωπαϊκά πρότυπα για την ποιότητα των χορηγούμενων μορίων βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων, με στόχο τα χορηγούμενα μόρια (credits) να είναι ισοδύναμα μεταξύ των φαρμακευτικών οργανισμών χωρών-μελών της ΕΕ.

Η εφαρμογή των διαδικασιών αυτών ξεκινάει άμεσα από το 2016, για τα εκπαιδευτικά προγράμματα που θα υλοποιηθούν στη διάρκεια του από επιστημονικούς φορείς φαρμακοποιών. Παράλληλα έχουν ξεκινήσει οι διαδικασίες ένταξης στους Ευρωπαϊκούς οργανισμούς Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης, με σκοπό να επικυρώνονται σε Ευρωπαϊκό επίπεδο τα εκπαιδευτικά μόρια (credits) CPE, που χορηγούνται από το ΙΔΕΕΑΦ,

Παράγοντες που επιτάσσουν τη συνεχιζόμενη φαρμακευτική εκπαίδευση

Αδιαμφισβήτητα, η δια βίου εκπαίδευση αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της ιδιότητας των φαρμακοποιών. Η πληθώρα των εξελίξεων γύρω από τα φάρμακα και τις φαρμακευτικές υπηρεσίες οδηγεί στην ολοένα αυξανόμενη κοινωνική πίεση για βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών Υγείας. Επί πλέον, οι εξελίξεις στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας (ΠΦΥ) επιβάλλουν ως μονόδρομο στους φαρμακοποιούς τη συνεχιζόμενη ανάπτυξη των γνώσεων και ικανοτήτων του. Ο σύγχρονος φαρμακοποιός οφείλει να ενστερνιστεί και να εφαρμόσει αυτές τις νέες γνώσεις και δεξιότητες, όπου χρειάζεται, με σκοπό τη βελτίωση των υπηρεσιών που παρέχει προς όφελος των ασθενών. Στο πλαίσιο της παραπάνω διαπίστωσης στηρίχθηκε η έννοια της «Συνεχιζόμενης Φαρμακευτικής Εκπαίδευσης» (Continuing Pharmaceutical Education - CPE) ή «Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης» (Continuing Professional Development - CPD). Η CPE-CPD έχει ως σκοπό την εξασφάλιση της συνεχούς εκπαίδευσης των φαρμακοποιών, καθ' όλη τη διάρκεια της επιστημονικής τους καριέρας. Η συμμετοχή του φαρμακοποιού σε επιστημονικά σεμινάρια, συνέδρια και ημερίδες, σε μετεκπαιδευτικά μαθήματα, η συγγραφή άρθρων και η δημοσίευση ερευνών είναι μερικά χαρακτηριστικά παραδείγματα, που προάγουν την επιστημονική του ενημέρωση και συμβάλλουν στη βελτίωση των ικανοτήτων του.

ΜΟΡΙΟΔΟΤΗΣΗ (accreditation)

Με πρότυπο το σύστημα των ΗΠΑ, εισήχθη η έννοια των CPE-CPD μορίων (credits), ως μέθοδος πιστοποίησης και αναγνώρισης της δια βίου εκπαίδευσης. Για παράδειγμα, η συμμετοχή ενός φαρμακοποιού σε επιστημονική ημερίδα μπορεί να του εξασφαλίσει κατοχύρωση ορισμένων CPE-CPD μορίων, ανάλογα με τις ώρες συμμετοχής του. Είναι καινώς αποδεκτό πως 1 ώρα συμμετοχής σε επιστημονικό σεμινάριο, συνέδριο ή ημερίδα αντιστοιχεί σε 1 μόριο CPE-CPD, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει πως δεν υπάρχουν οι αντίστοιχες διαφοροποιήσεις και προσαρμογές.

Στην προκειμένη περίπτωση, αναλογεί μεγαλύτερος αριθμός μορίων CPE-CPD σε φαρμακοποιό συμμετέχοντα σε επιστημονικό σεμινάριο, ο οποίος παίρνει μέρος ενεργά με διάλεξη ή ομιλία ως επίσημος προσκεκλημένος, σε σχέση με το φαρμακοποιό που συμμετέχει παρακολουθώντας απλώς το εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Αντίστοιχα, η συγγραφή άρθρων ή η δημοσίευση ερευνών προσφέρουν διαφορετικό αριθμό μορίων CPE-CPD, ανάλογα με το κύρος του επιστημονικού περιοδικού, την έκταση και την ποιότητα του περιεχομένου, καθώς και άλλους παράγοντες, οι οποίοι καθορίζονται από τον υπεύθυνο οργανισμό πιστοποίησης (εν προκειμένω του ΙΔΕΕΑΦ) της συνεχιζόμενης φαρμακευτικής εκπαίδευσης.

Πιο αναλυτικά, σε εθνικό επίπεδο, τρεις θα είναι οι βασικοί πρωταγωνιστές της δια βίου φαρμακευτικής εκπαίδευσης:

1. Ο χρήστης-φαρμακοποιός που συμμετέχει στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα
2. Ο διοργανωτής-φορέας της φαρμακευτικής εκπαίδευσης και κατ' επέκταση ο παρέχων τα μόρια CPE-CPD στους χρήστες-φαρμακοποιούς και
3. Ο Οργανισμός Πιστοποίησης και Εξουσιοδότησης των Διοργανωτών-Φορέων και αξιολόγησης των εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Ως επί το πλείστον, στις χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο Οργανισμός Πιστοποίησης και Εξουσιοδότησης των διοργανωτών εκπαιδευτικών προγραμμάτων είναι ο εθνικός φαρμακευτικός σύλλογος της εκάστοτε χώρας. Στην Ελλάδα είναι ο Πανελλήνιος Φαρμακευτικός Σύλλογος (ΠΦΣ), ο οποίος έχει εκχωρήσει την ευθύνη αυτή στο ΙΔΕΕΑΦ.

Επικύρωση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων

Ο διοργανωτής-φορέας φαρμακευτικής εκπαίδευσης, όπως για παράδειγμα φαρμακευτική επιστημονική εταιρεία, σύλλογος ή φαρμακευτική σχολή, που αναλαμβάνει την οργάνωση και διεκπεραίωση φαρμακευτικών σεμιναρίων, μπορεί να προσφέρει, με τη λήξη του

εκπαιδευτικού κύκλου, μόρια CPE-CPD στους φαρμακοποιούς, που ενδιαφέρονται για τη σχετική αναγνώριση και πιστοποίηση της εκπαίδευσής τους.

Ο διοργανωτής-φορέας της φαρμακευτικής εκπαίδευσης θα πρέπει να υποβάλει τα παρακάτω στοιχεία, εάν επιθυμεί να λάβει επίσημη αναγνώριση και πιστοποίηση του εκπαιδευτικού προγράμματος που παρέχει στους συμμετέχοντες φαρμακοποιούς:

1. Εκπαιδευτικά κριτήρια

- Γενικά, ενδιάμεσα, ειδικά αντικείμενα εκπαίδευσης
- Κύρια κατηγορία συμμετεχόντων.

2. Πρόγραμμα

- Περιγραφή περιεχομένου του προγράμματος (αντικείμενα εκπαίδευσης) και αναμενόμενα αποτελέσματα
- Καταγραφή κτιριακών υποδομών, εξασφάλιση ξενοδοχειακής στέγασης (εάν είναι απαραίτητη), μεταφραστές κ.λπ.

3. Διοργανωτής-φορέας

- Προσωπικά στοιχεία διοργανωτή-φορέα αλλά και λοιπών ομιλητών
- Εκπαιδευτικά και επαγγελματικά προσόντα
- Προηγούμενη σχετική εμπειρία οργάνωσης εκπαιδευτικού προγράμματος
- Απόδειξη ενημέρωσης των συμμετεχόντων για πιθανό οικονομικό όφελος του διοργανωτή-φορέα.

4. Οικονομικά συμφέροντα

- Επιβεβαίωση ότι το περιεχόμενο του εκπαιδευτικού προγράμματος δεν εμπλέκεται με τις δραστηριότητες εμπορικών οργανισμών (π.χ. φαρμακευτικών εταιρειών) που πιθανόν να επιχορηγούν το διοργανωτή-φορέα
- Ξεκάθαρος και εμφανής διαχωρισμός πληροφοριών που αφορούν εμπορικούς χορηγούς από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

5. Εγγύηση ποιότητας

- Αμερόληπτη εκπαιδευτική πληροφόρηση
- Έλεγχος για την παρουσία και παρακολούθηση του προγράμματος από τους

εγγεγραμμένους φαρμακοποιούς.

- Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προγράμματος από τους συμμετέχοντες
- Δυνατότητα εκτίμησης των ανακτηθεισών γνώσεων με το πέρας του προγράμματος.

Το κόστος υποβολής των παραπάνω εγγράφων προς το ΙΔΕΕΑΦ, με σκοπό την αξιολόγηση τους για πιστοποίηση του εκπαιδευτικού προγράμματος κυμαίνεται από 100 €, για μικρής διάρκειας προγράμματα με μικρή συμμετοχή φαρμακοποιών έως 500 €, για προγράμματα μεγαλύτερης διάρκειας με μεγάλη συμμετοχή φαρμακοποιών.

Μετά την υποβολή των σχετικών εγγράφων του εκπαιδευτικού προγράμματος από το διοργανωτή-φορέα στο ΙΔΕΕΑΦ, αξιολογείται η τήρηση των αναφερθέντων προϋποθέσεων, από την Επιτροπή Αξιολόγησης Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων, στην οποία συμμετέχουν πανεπιστημιακοί και άλλοι επιστήμονες. Όταν επιτευχθεί η επικύρωση του προγράμματος από την Επιτροπή, με όρο την τήρηση των αναφερόμενων προϋποθέσεων, τότε ο διοργανωτής-φορέας έχει το δικαίωμα να δημοσιεύσει, σε διαφημιστικά έντυπα καθώς και στο εκπαιδευτικό του πρόγραμμα, τη σχετική βεβαίωση από το ΙΔΕΕΑΦ. Πρέπει να τονιστεί ότι η επικύρωση ισχύει αποκλειστικά για ένα συγκεκριμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα και όχι για το σύνολο των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων του διοργανωτή.

Για την υποβολή των αιτήσεων και των δικαιολογητικών από κάθε διοργανωτή φορέα, θα δημιουργηθεί ειδική εφαρμογή στο site ideeaf.gr. Εκεί, οι ενδιαφερόμενοι θα βρίσκουν έτοιμες φόρμες και οδηγίες για τη συμπλήρωσή τους. Επί πλέον το site θα φιλοξενεί όλες τα επικυρωμένα εκπαιδευτικά προγράμματα, με πληροφορίες για τους φαρμακοποιούς. Προοπτικά, θα περιλαμβάνει και τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά προγράμματα.

Προς το παρόν, η συλλογή μορίων δεν είναι υποχρεωτική, και κανένας φαρμακοποιός της ΕΕ δεν έχει χάσει την άδεια άσκησης επαγγέλματος εξαιτίας της έλλειψης κατοχής μορίων CPE-CPD. Αυτό όμως λειτουργεί ευεργετικά σε αυτό το πρώτο στάδιο εφαρμογής της επικύρωσης, καθώς η καταγραφή σχετικών προβλημάτων και η επακόλουθη αντιμετώπισή τους επιτυγχάνεται πιο αποτελεσματικά. Η κατάσταση βέβαια προβλέπεται να αλλάξει στο προσεχές μέλλον, καθώς η δια βίου εκπαίδευση γίνεται ολοένα και πιο επιτακτική στη σύγχρονη εποχή των ραγδαίων εξελίξεων.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ 2016

Όλα τα εκπαιδευτικά προγράμματα για φαρμακοποιούς που οργανώνονται από επιστημονικούς φορείς μπορούν να ενταχθούν στη διαδικασία πιστοποίησης, εφόσον

καταθέσουν τη σχετική αίτηση προς το ΙΔΕΕΑΦ και αξιολογηθούν. Διευκρινίζεται ότι μπορούν να συμμετέχουν και προγράμματα νοσοκομειακών φαρμακοποιών, ερευνητικών οργανισμών κλπ και όχι μόνον όσα απευθύνονται σε φαρμακοποιούς με φαρμακείο.

Ενδεικτικά, τέτοια προγράμματα μπορούν να είναι:

- Τα διαδικτυακά σεμινάρια του ΙΔΕΕΑΦ
- Τα συνέδρια HELLAS PHARM & PHARMA POINT
- Τα περιφερειακά φαρμακευτικά συνέδρια των Φαρμακευτικών Συλλόγων
- Το συνέδριο Εφαρμοσμένης Φαρμακευτικής του Φ.Σ. Θεσσαλονίκης

Εφόσον ζητηθεί, θα γίνει η αξιολόγησή τους και θα ανακοινωθούν τα μόρια καθενός από αυτά. Βεβαίως, τα διαδικτυακά σεμινάρια θα αξιολογηθούν και θα μοριοδοτηθούν άμεσα.

Ιωάννης Μακρυγιάννης Γενικός Γραμματέας ΠΦΣ Πρόεδρος ΙΔΕΕΑΦ